ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr. A420230117
Lietas arhīva Nr. AA43-0461-18/7
ECLI:LV:ADAT:2018:0531.A420230117.8.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2018. gada 31. maijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Valda Zommere,
tiesneses Ilze Amona un Kristīne Kalvāne

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Daugavgrīvas cietuma administrācijas faktiskās rīcības, nenodrošinot Daugavgrīvas cietuma Daugavpils nodaļas pirmā stāva dušas telpu Nr. 1 un Nr. 2 atbilstošu uzkopšanu laikā no 2016. gada 3. janvāra līdz 2017. gada 3. janvārim un nenodrošinot savlaicīgu kāju sēnītes ārstēšanu, atzīšanu par prettiesisku, morālā kaitējuma 26 000 *euro* un personiskā kaitējuma 4000 *euro* atlīdzinājumu, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2017. gada 10. oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /pers. A/ vērsās Ieslodzījuma vietu pārvaldē (turpmāk – pārvalde) ar 2016. gada 26. decembra iesniegumu, norādot, ka: 1) mazgājoties Daugavgrīvas cietuma Daugavpils nodaļas (turpmāk – cietums) pirmā stāva dušas telpās Nr. 1 un Nr. 2 (turpmāk – dušas telpas), ir inficējies ar kāju sēnīti un par to lūdza atlīdzināt personisko kaitējumu 21 000 *euro*; 2) cietumā netiek atbilstoši koptas dušas telpas, par ko lūdza atlīdzināt morālo kaitējumu 4000 *euro*; 3) Daugavgrīvas cietumā nav nodrošināta atbilstoša veselības aprūpe, par ko lūdza atlīdzināt morālo kaitējumu 5000 *euro*. Pārvaldē saņemts pieteicēja 2017. gada 3. janvāra iesniegums, kurā pieteicējs lūdza atlīdzināt morālo kaitējumu 30 000 *euro* apmērā sakarā ar viņam radītajām veselības problēmām, norādot, ka minētais iesniegums ir papildinājums 2016. gada 26. decembra iesniegumam, kā arī lūdza iesniegumu izskatīt par laiku no 2016. gada 6. janvāra līdz 2017. gada 3. janvārim. Minētie apstrīdēšanas iesniegumi apvienoti vienā lietvedībā.

Pārvalde ar 2017. gada 18. aprīļa lēmumu Nr. /numurs/ (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) cietuma Medicīnas daļas pieteicējam nodrošināto veselības aprūpi laikā no 2016. gada 6. janvāra līdz 2017. gada 3. janvārim atzina par tiesisku, vienlaikus atsakot izdot pieteicējam administratīvo aktu par nodarītā morālā kaitējuma 30 000 *euro* atlīdzinājumu. Pārvalde norādīja, ka pieteicējam bija iespēja atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam (ne retāk kā reizi septiņās dienās) nomazgāties dušā un dušas telpas regulāri katru dienu tika uzkoptas, izmantojot atbilstošus tīrīšanas un dezinfekcijas līdzekļus, turklāt cietuma administrācija regulāri pārbaudīja dušas telpu uzkopšanas kvalitāti. Dušas telpas atrodas normālā kosmētiskā un tehniskā stāvoklī, ir aprīkotas ar dušas paliktņiem. Veselības aprūpe pieteicējam sakarā ar dermatoloģiskajām problēmām tika organizēta un nodrošināta atbilstoši viņa veselības stāvoklim un Ministru kabineta 2015. gada 2. jūnija noteikumu Nr. 276 „Apcietināto un notiesāto personu veselības aprūpes īstenošanas kārtība" (turpmāk – noteikumi Nr. 276) noteiktajā kārtībā un apjomā. Tā kā netika konstatēta cietuma administrācijas prettiesiska faktiskā rīcība, nav pamata zaudējumu atlīdzinājumam.

[2] Pieteicējs vērsās tiesā, norādot, ka cietuma rīcības dēļ, nenodrošinot cietuma dušas telpu atbilstošu uzkopšanu, pieteicējs ir inficējies ar kāju sēnīti, par ko lūdza atlīdzināt morālo kaitējumu 21 000 *euro* un personisko kaitējumu 4000 *euro* apmērā. Tāpat pieteicējs lūdza atlīdzināt 5000 *euro* par to, ka cietumā pieteicējam nav sniegta atbilstoša veselības aprūpe.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas 2017. gada 10. oktobra spriedumu pieteikums noraidīts. Spriedums pamatots ar šādiem argumentiem.

[3.1] Tiesa norādīja, ka atbilstoši cietuma sniegtajai informācijai cietumā visas dušas telpas tiek uzkoptas dienas beigās pēc to lietošanas. Dušas telpas uzkopj notiesātie, kas nodarbināti saimnieciskajā apkalpē (apkopēji). Uzkopšanu veic, izmantojot saimniecības pastu, mazgāšanas līdzekli *Evol sanitar Citrus* un grīdas mazgāšanas līdzekli *Evol*. Papildus tam, visas dušas telpas un inventārs tiek apstrādāts, lietojot dezinfekcijas līdzekli *Chlorinex 60 MD*, saskaņā ar 2015. gada 25. februārī apstiprināto „Mazgāšanas telpu, mazgāšanas inventāra un friziera inventāra, drēbju dezinfekcijas instrukciju".

Tiesas ieskatā, dušas telpu uzkopšanas biežums dienas beigās pēc mazgāšanās ir pietiekams, lai nodrošinātu atbilstošu sanitāro tīrību. Kā rekomendējošu salīdzinājumu tiesa izmantoja Ministru kabineta 2000. gada 19. decembra noteikumu Nr. 439 „Higiēnas prasības publiskas lietošanas pirtīm" 25. punktā noteikto, ka publiskas lietošanas pirtis, tostarp dušas telpas, uzkopj tās dienas beigās, kad pirts ir izmantota. Tiesa norādīja, ka ņemot vērā, ka ieslodzījuma vietā esošās dušas telpas nav pieejamas publiski, bet tikai konkrētam apmeklētāju lokam, vēl jo vairāk ir pamats uzskatīt, ka, uzkopjot dušas telpas dienas beigās, higiēnas prasības tiek ievērotas.

[3.2] Tiesa norādīja, ka Veselības inspekcija 2017. gada 22. februārī veikusi kontroli cietumā, kontroles laikā citstarp apsekojot arī dušas telpas. Saskaņā ar Veselības inspekcijas 2017. gada 1. marta vēstulē Nr. 5.7-35/3596/1865 norādīto informāciju kontroles laikā apsekoto telpu higiēniskais stāvoklis ir apmierinošs, tās ir uzkoptas, to aprīkojums, iekārtas, virsmas ar nolietojuma pazīmēm. Tiesai nebija pamata apšaubīt neieinteresētas iestādes veiktu apsekojumu.

[3.3] Par higiēnas prasību ievērošanu tiesa pārliecinājās arī izvērtējot lietā iesniegtos dušas telpu fotoattēlus, vienlaikus norādot, ka dušas telpu higiēniskais stāvoklis lielā mērā ir atkarīgs arī no pašu ieslodzīto rīcības. Bez tam pieteicējam pastāvēja iespēja, ejot dušā, lietot dušas (gumijas) čības. Tiesa atzina par tiesisku cietuma rīcību, uzkopjot dušas telpas dienas beigās (izmantojot norādīto uzkopšanas līdzekļu klāstu), kad tā ir izmantota.

[3.4] Lietā nav strīda par to, ka pieteicējam ir konstatēta kāju sēnīte, taču tiesa no pieteicēja paskaidrojumiem tiesas sēdē un lietas materiāliem neguva pārliecību, ka pieteicējs ar kāju sēnīti ir inficējies tieši dušas telpās. Tiesa nekonstatēja ārsta slēdzienu, kas apstiprinātu minētās infekcijas iegūšanas cēloņus.

Tiesa norādīja, ka pieteicējs nav pierādījis, ka inficēšanās notikusi dušas telpu apmeklējuma laikā. Pieteicējs paskaidrojis, ka kāju sēnīti konstatēja, kad viņam sāka pastiprināti svīst kājas. Tiesa norādīja, ka pastiprināta svīšana ir viens no labvēlīgajiem apstākļiem inficēties ar kāju sēnīti. Turklāt pieteicējam uzstādītā diagnoze – epidermofītija – ir maz infekcioza un tās rašanos veicina svīšana (*sk. http://www.neslimo.lv/pme/?name=epidermofitija*), līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka pieteicējs ar to varētu būt inficējies dušas apmeklējuma laikā, bet gan drīzāk, ar pienācīgu rūpību nesekojot personiskajai higiēnai. Savukārt onihomikozes, kas ir konstatēta arī pieteicējam, parasti konstatē tad, kad nagu jau sāk skart pārmaiņas (*sk. http://www.neslimo.lv/pme/?name=onihomikozes*), proti, kad sēnīte jau ir progresējusi. Tiesa norādīja, ka ar pēdu un nagu mikozi ir iespējams inficēties dušā (*sk. http://www.neslimo.lv/pme/?name=pedumikoze*), taču, ja pieteicējs dušu būtu apmeklējis atbilstošos apavos, tiesai šāda iespēja šķiet maz ticama. Vienlaikus tiesa norādīja, ka gadījumā, ja dušas telpas būtu šīs infekcijas avots, tad arī citi ieslodzītie līdzīgos apstākļos būtu ar to inficējušies. Šādas informācijas lietā nav. Arī pieteicējs paskaidrojis, ka nezina nevienu citu ieslodzīto, kurš arī būtu inficējies ar kāju sēnīti. Tiesa vērsa uzmanību uz pieteicēja paša atbildību par savu veselību un drošību dušas apmeklējuma laikā. Šādi personiskās atbildības nosacījumi ir izvirzīti jebkurā publiskai lietošanai pieejamā dušā, pirtī un peldbaseinā. Ja pieteicējs apzināti pieļauj individuālās drošības noteikumu pārkāpumus, dušas apmeklējuma laikā nelietojot dušas čības, tad viņam pašam arī jāuzņemas atbildība par iespējamo seku iestāšanos.

[3.5] Tiesa konstatēja, ka 2016. gada 8. un 29. martā, 28. jūnijā un 9. decembrī pieteicējam tika nodrošināti bezmaksas veselības aprūpes pakalpojumi, kādi paredzēti noteikumu Nr. 276 2.1. un 2.4. apakšpunktā, proti, pieteicējs ir saņēmis veselības aprūpes pakalpojumu apjoma minimumu. Proti, tiesa konstatēja, ka pieteicēju cietuma Medicīnas daļas ārsts pirmo reizi ar sūdzībām sakarā ar kreisās pēdas ādas un nagu problēmām apskatījis 2016. gada 8. martā, kad pieteicējam arī uzstādīta diagnoze pēdas epidermofītija, onihomikoze un nozīmēts medikamentozās ārstēšanas kurss ar *Tinct.jodi* 5% un *Ung.Mycoseptini*. 2016. gada 29. martā, 28. jūnijā un 9. decembrī veikta Medicīnas daļas ārsta apskate un nozīmēts medikamentozās ārstēšanas kurss ar *Tinct.jodi* 5% un *Ung.Mykoseptini*. Turklāt no pieteicēja 2016. gada 21. februāra iesnieguma cietuma priekšniekam, kurā pieteicējs vēlas saņemt atbildi, kāpēc 2016. gada 14. februārī netika izsaukts pie ārsta, neizriet, ka pieteicējs būtu vēlējies apmeklēt ārstu saistībā ar kāju sēnīti (no iesnieguma izriet, ka ārsta apmeklējums bija saistībā ar svara zudumu un sāpēm vēderā).

Attiecībā uz pieteicēja iebildumiem, ka cietuma administrācija maldina tiesu, norādot, ka tika izrakstīta smēre *Ung.Mykoseptini*, bet patiesībā tika izsniegta smēre *Clotrimazolum GSK TM*, tiesa norādīja, ka abas smēres ir pretsēnīšu līdzekļi, līdz ar to nav pamata konstatēt, ka cietuma administrācija maldina tiesu. Turklāt tiesai nav pamata apšaubīt ieslodzījuma vietas ārstniecības personas rīcības pamatotību, kas savas kompetences ietvaros izrakstīja pieteicējam uz diagnozes noteikšanas brīdi efektīvākās un izmaksu ziņā lētākās zāles. Vienlaikus tiesa norādīja, ka pieteicēja subjektīvais vērtējums par to, vai ārstēšanas sākumā noteiktā terapijas metode ir lietderīga vai nav, nav pietiekams pamats konstatējumam, ka pieteicējam netika nodrošināts veselības aprūpes pakalpojumu apjoma minimums ieslodzījuma vietā vai būtiski aizskartas pieteicēja cilvēktiesības. Pretēji Pacientu tiesību likuma 15. panta pirmajai un otrajai daļai pieteicējs ir atteicies no nosūtīšanas uz Latvijas Cietumu slimnīcu, kur citstarp bija paredzēta arī dermatologa konsultācija. Ņemot vērā to, ka pieteicējam tika nodrošināts veselības aprūpes pakalpojumu apjoma minimums ieslodzījuma vietā, tiesa nekonstatēja būtisku pieteicēja cilvēktiesību ierobežojumu.

[3.6] Tā kā tiesa nekonstatēja cietuma administrācijas prettiesisku faktisko rīcību, nebija pamata pieteikumu apmierināt daļā par morālā un personiskā kaitējuma atlīdzinājumu.

[4] Pieteicējs iesniedzis apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2017. gada 10. oktobra spriedumu. Sūdzība pamatota ar pieteikumā un pirmās instances tiesas sēdē paustajiem apsvērumiem, papildus norādot šādus apsvērumus.

[4.1] Pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā visus lietā esošos pierādījumus. Turklāt, pretēji pieteicēja iebildumiem, lietas izskatīšanu pabeigusi, nesagaidot pierādījumus no SIA „Dermatovenerologs" saistībā ar pieteicējam konstatēto kāju sēnīti.

[4.2] Tiesa attiecībā uz pieteicēju nav ievērojusi vienlīdzības principu.

[4.3] Pieteicējam nav līdzekļu, lai iegādātos dušas (gumijas) čības.

[4.4] Tas, ka citi ieslodzītie nav vērsušies pie cietuma administrācijas ar sūdzībām par inficēšanos ar kāju sēnīti, nenozīmē, ka šādu gadījumu nav. Iespējams, šie ieslodzītie nevēlas sniegt sūdzības.

[5] Paskaidrojumā par pieteicēja apelācijas sūdzību pārvalde norāda, ka tā nav pamatota un ir noraidāma. Vienlaikus pārvalde norāda, ka pieteicēja apelācijas sūdzība saturiski neatšķiras no iesniegumiem, pamatojoties uz kuriem pieņemts pārsūdzētais lēmums, un pieteikuma.

[6] Apgabaltiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 304. panta pirmajai daļai izskatīja lietu rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[7] Pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus to kopsakarā, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[8] Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs, līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307. panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai (*sk. šā sprieduma 3. punktu*), to neatkārtojot.

Papildus un par apelācijas sūdzības argumentiem apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[9] No pieteicēja iesniegtās SIA „Dermatovenerologs" 2017. gada 18. oktobra vēstules nav konstatējams, ka pieteicējs ar kāju sēnīti būtu inficējies tieši dušā (*lietas 2. sējuma 8.–9. lapa*). Vienlaikus ārste dermatoloģe, veneroloģe, minētajā vēstulē norādījusi, ka, neārstējot sēnīšu infekciju, kopumā organismam nav negatīvu seku. Dotā sēnīšu infekcija nav asinīs un nevar iekļūt iekšējos orgānos. Sēnīte *Trichophyton rubrum* dzīvo tikai uz ādas un nagiem, barojas ar olbaltumu keratīnu, kuru tas bojā ar saviem fermentiem. Tā kā sēnīte ir lipīga, neievērojot higiēnas normas, var pārnest sēnīšu infekciju, piemēram, uz cirkšņa ādu, uz roku ādu un nagiem.

Proti, lai neinficētos ar sēnīti dušas apmeklējuma laikā vai citur, liela nozīme ir personiskās higiēnas normu ievērošanai.

Kā jau to norādīja pirmās instances tiesa, ja pieteicējs apzināti pieļauj individuālās drošības noteikumu un higiēnas normu pārkāpumus, dušas apmeklējuma laikā nelietojot dušas čības, tad viņam pašam arī jāuzņemas atbildība par iespējamo seku iestāšanos.

[10] Augstākā tiesa ir norādījusi, ka tas vien, ka pieteicēja ieskatā, tiesai vajadzēja nonākt pie citādiem secinājumiem, nenozīmē, ka tiesa ir pieļāvusi materiālo vai procesuālo tiesību normu pārkāpumu (*sk. Augstākās tiesas 2017. gada 7. novembra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-1576/2017 3. punktu*).

Proti, tas, ka pieteicējs nepiekrīt tiesas veiktajam pierādījumu vērtējumam, nenozīmē, ka tiesas spriedums nebūtu tiesisks un pamatots.

[11] Apgabaltiesa konstatē, ka pieteicēja apelācijas sūdzība nesatur argumentus, kāpēc pirmās instances tiesas spriedums būtu nepareizs. Pieteicējs apelācijas sūdzībā nav norādījis jaunus argumentus, kurus nebūtu izvērtējusi pirmās instances tiesa.

A[12] tbilstoši Administratīvā procesa likuma 126. panta ceturtajai daļai, ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas ar tiesas lēmumu bijis pilnīgi vai daļēji atbrīvots, pieteikuma noraidīšanas gadījumā pieteicējam ir pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā.

Administratīvā procesa likuma 126. panta piektajā daļā noteikts, ka šā panta ceturtajā daļā paredzētais pieteicēja pienākums pieteikuma noraidīšanas gadījumā samaksāt valsts nodevu nav attiecināms uz tiem pieteicējiem, kuri pieteikumu iesnieguši par administratīvo aktu sociālās drošības jomā (pensijas, pabalsti u.tml.).

Apgabaltiesa konstatē, ka pirmās instances tiesa nepamatoti nav piedzinusi no pieteicēja valsts nodevu.

Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2017. gada 25. maija lēmumu pieteicējs daļēji atbrīvots no valsts nodevas samaksas, samazinot valsts nodevas apmēru līdz 3 *euro* (*lietas 1. sējuma 25.–28. lapa*).

Ar Administratīvās apgabaltiesas tiesneses 2017. gada 17. novembra lēmumu pieteicējs daļēji atbrīvots no valsts nodevas samaksas, samazinot valsts nodevas apmēru līdz 5 *euro* (*lietas 2. sējuma 27.–28. lapa*).

Valsts nodeva par pieteikuma iesniegšanu ir 30 *euro*, bet par apelācijas sūdzības iesniegšanu – 60 *euro*. Pieteicējs ir samaksājis valsts nodevu 8 *euro*.

Ievērojot, ka pieteikums nav iesniegts par administratīvo aktu sociālās drošības jomā, kā arī to, ka pieteikums ir noraidīts, pieteicējam uzliekams pienākums atmaksāt valsts nodevu 82 *euro* (90 – 8 = 82 *euro*)

Apgabaltiesa uzskata, ka nav pamata šajā gadījumā atbrīvot pieteicēju no valsts nodevas atmaksas.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126. panta ceturto daļu, 307. un 309. pantu, 329. panta pirmo daļu,

Administratīvā apgabaltiesa

n o s p r i e d a :

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Daugavgrīvas cietuma administrācijas faktiskās rīcības, nenodrošinot Daugavgrīvas cietuma Daugavpils nodaļas pirmā stāva dušas telpu Nr. 1 un Nr. 2 atbilstošu uzkopšanu laikā no 2016. gada 3. janvāra līdz 2017. gada 3. janvārim un nenodrošinot savlaicīgu kāju sēnītes ārstēšanu, atzīšanu par prettiesisku, morālā kaitējuma 26 000 *euro* un personiskā kaitējuma 4000 *euro* atlīdzinājumu.

Uzlikt /pers. A/ (personas kods /personas kods/) pienākumu triju mēnešu laikā pēc sprieduma spēkā stāšanās atmaksāt valstij valsts nodevu 82 *euro*.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente *(paraksts)* V. Zommere

Tiesnese *(paraksts)* I. Amona

Tiesnese *(paraksts)* K.Kalvāne